

Р.В. Яковенко, к.е.н., доцент,
доцент кафедри економічної теорії,
маркетингу та економічної кібернетики
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький

СТРАТЕГІЧНІ ПРОРАХУНКИ МАРКЕТИНГУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Демографічна криза, що відображається у скороченні кількості випускників шкіл, поставила на межу виживання вітчизняні навчальні заклади, враховуючи існуючий принцип фінансування таких установ. Відтак, сьогодні регіональна освіта та регіональна економіка знаходяться у стані реальної депопуляції та якісної деградації. Оцінити наслідки цієї проблеми ми зможемо вже невдовзі [1, с. 260].

Фінансування вищої освіти за кількісним принципом (в залежності від кількості студентів) суперечить визначальному закону діалектики: переростання кількості у якість. Виходить так, що люди, які причетні до формування такого принципу, були абсолютно безграмотними, як є абсолютно недолугими й ті особи, що ігнорують цю проблему, яка призвела до незворотних деструктивних процесів у структурі вищої освіти та у свідомості тих осіб, хто залишився працювати у цій галузі.

Залежність фінансування освіти, а відтак і розвитку людини, від демографічного стану (кількості випускників шкіл) є нерозумним та безперспективним [1, с. 261]. Поряд із кількісним зменшенням чисельності населення і трудових ресурсів відбувається зниження кваліфікаційного рівня майбутніх працівників через неможливість їх відрахування з вузу, оскільки це зменшує обсяги фінансування. Відтак, сфера освіти, особливо вищої, спрямовує свою діяльність не на розвиток людини – а на виживання.

Системна криза управління бюджетними процесами полягає у тому, що перерозподіл коштів відбувається не на користь найменш захищених верств населення, а на користь обмеженої кількості власників реального майна. Через це відбуваються системні спроби зменшення реальних доходів працівників бюджетної сфери через скорочення бюджетних витрат. Дуже часто підвищення ефективності освіти розуміється як проста економія коштів, тобто збільшення кількісних показників чисельності учнів, студентів, навчальних закладів за умов, коли витрати на заробітну плату, утримання залишаються незмінними або зростають значно меншою мірою [3, с. 252]. Все це знищує вищу освіту та перспективи людського розвитку України.

Суто американський термін „маркетинг” було „імпортовано” в Японію в 1955 році і вже на початку 80-х років дослідник у сфері маркетингу Н. Судзукі сформулював сутність японського маркетингу „Хай за себе говорять товари і послуги” замість американського „Хай говорять продавці” [2, с. 314]. Такий стан фінансування вищої освіти призводить до пошуку працівниками вніз власних спроб та методів залучення абітурієнтів до навчання в їх закладах.

Дуже часто така діяльність призводить до несумлінних та відверто кримінальних методів переманювання потенційних студентів у середовищі навіть одних і тих самих вузів між різними кафедрами.

У підготовці кадрів навчальні заклади орієнтуються на запити абітурієнтів і їх батьків, а не роботодавців [5, с. 40]. Хто ж перемагає у такому змаганні? В першу чергу ті кафедри та спеціальності, які мінімізують або взагалі ліквідують поняття „якість навчання”, під яким розуміються обсяги навчального матеріалу та рівень їх засвоєння студентами. В багатьох випадках навчальний процес підміняється купою різноманітних заходів: концертами, виставками, семінарами, псевдо-конференціями, громадською „селфі-активністю” тощо. Все це масово поширюється через ЗМІ, інтернет, соціальні мережі, в той час як рівень вивчення предметів не відповідає при цьому жодному з існуючих стандартів. Це призводить до послідовної і системної деградації не лише студентів, як джерела формування трудового потенціалу, а й професорсько-викладацького складу, від якого може залишитись лише назва.

Все це гальмує та ускладнює цивілізаційний поступ нашої держави, але призводить до уявних тактичних успіхів у діяльності певних кафедр, університетів, вузів. Процеси фіктивізації людського капіталу – зростання частки людського капіталу, на формування якого витрачаються значні ресурси, але який при цьому не буде корисно використаний і не сприятиме економічному зростанню, не принесе користі суспільству – зумовлені передусім складною соціально-економічною ситуацією в Україні, кризовими явищами в усіх сферах суспільного життя, нестабільністю у соціально-трудої сфері, які продовжують посилюватись [2, с. 55]. Відтак, головним чинником, що зможе мінімізувати цю проблему – відміна принципу фінансування в нз державної форми власності за обсягом наявних студентів.

Список літератури:

1. Яковенко Р. В. Використання сучасних економічних концепцій у процесі управління вищою освітою в Україні / Роман Яковенко // Зовнішня торгівля : економіка, фінанси, право. – К. : Український державний університет фінансів та зовнішньої торгівлі. – 2014. – № 1 (72). – С. 260–269.

2. Брінцева О. Г. Фіктивізація людського капіталу як чинник виникнення нових ризиків у сфері зайнятості / О. Г. Брінцева // Людина і праця в економіці регіону : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 31 жовтня 2016 р. (Частина 1: Актуальні проблеми соціально-трудоих відносин). – Кропивницький : РВЛ ЦНТУ, 2016. – С. 55–56.

3. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку : монографія : У 2 т. – Т. II / [Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Л. Л. Антонюк та ін.] ; За заг. ред. Д. Г. Лук'яненка, А. М. Поручника. – К. : КНЕУ, 2006. – 592 с.

4. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку : монографія : У 2 т. – Т. I / [Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Л. Л. Антонюк та ін.] ; За заг. ред. Д. Г. Лук'яненка, А. М. Поручника. – К. : КНЕУ, 2006. – 816 с.

5. Лавриненко Л. М. Особливості взаємодії ринку освітніх послуг та ринку праці України / Л. М. Лавриненко, В. В. Близнюк // *Materialy XII Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji [„Kluczowe aspekty naukowej działalności – 2016”]*. (07-15 січня 2016 р., м. Перемишль, Польща). – *Przemysł : Nauka i stadia*, 2016. – Vol. 3 : Ekonomiczne nauki. Prawo. Politologija. Filozofia. – С. 39–42.